

rangfølge af produktionen af landbrugsvarer i tus.t., hvor korn direkte sammenlignes med rodfrugter uden hensyn til tørstofindhold og næringsværdi, og hvor »Rohzucker« står øverst og »Rübenzucker« som nr. 6 (tallene angiver imidlertid den totale produktion af sukkerrør og sukkerroer).

Udførelsen er meget tiltalende med tydelige illustrationer, der dog overvejen- de stammer fra andre kilder. Den lange litteraturliste afspejler den enorme stofmængde, som forfatteren gennem hele bogen viser at have kendskab til.

Kr. M. Jensen

Bernd Andreae: Agrargeographie, Struktur- zonen und Betriebsformen in der Welt- wirtschaft.

Walter de Gruyter, Berlin 1977, 332 s., 78 fig., 37 tab., 17 × 24 cm. DM 44,00.

Forfatteren er professor ved Technische Universität i Berlin i faget »Landwirtschaftliche Betriebslehre«. Første del af bogen er en systematisk gennemgang af begrænsende faktorer for landbrug — klimatiske, økonomiske, biologisk-tekniske osv. — samt af styringselementer for den enkelte driftsenhed. Her påvises bl.a. hvordan dyrkningsgrænserne for de enkelte afgrøder har ændret sig af mange forskellige grunde i dette århundrede.

Et lille afsnit om landbrugssystemer (opdelt efter Grassland-, Ackerbau- og Dauerkultursysteme) indleder en global beskrivelse af landbruget fra tropernes fugtige egne over forskellige kunstvandingsagerbrug til de ekstremt tørkeprægede områder langs vendekredsene. De tempererede egne er eksemplificeret af Nordamerika, Vesteuropa og Østbloklan- dene. I denne regionale del genkender man Andreaes stil med mange tabeller visende enkelte driftsenheder, deres afgrødesammensætning (Fruchtfolge), ud- bytter, arbejdsindsats m.m. — en kon- kretisering af stoffet, som ofte kan føre til en grov generalisering, men er at fore- trække fremfor almene betragtninger. Hvor ville det være værdifuldt, om man også kunne se de udvalgte eksemplers repræsentativitet, men det krav kan sjæl- dent opfyldes.

Det afsluttende kapitel behandler ud- viklingen af landbrugssystemer i historisk tid under forskellige himmelstrøg.

En stor del af bogen er konstatierende i sin form, men berører så mange emner, at den er god at få ideer af, og så må man

selv søge i litteraturhenvisningen efter en uddybning af de enkelte stofområder.

Kr. M. Jensen

M.P. Petrov: Deserts of The World.

John Wiley & Sons Ltd. New York 1976. 447 s., 176 fig., 33 tab., 24 cm. 33,50 Pund.

Bogen tager udgangspunkt i omhyggelig regional gennemgang af verdens ørkener, som beskrives såvel med hensyn til fysiske karakteristika som ved deres flora og fauna.

Dernæst tages fat på en generel be- handling af de fysiske og kemiske proces- ser, der er af betydning for dannelsen af og dynamikken i sandørkenen. Også dyrs og planters tilpasning til ørkenens særlige betingelser tages op.

Afslutningsvis belyses mulighederne for udnyttelse af naturressourcer i ørkenom- råder både når det drejer sig om landbrug og mineraludvinding.

Det er således et meget bredt spektrum af problemer, der tages op og nogle felter vil naturligt være mindre tilbunds- gående behandlet end andre. F.eks. er vurderin- gen af de landbrugsmæssige udnyttelses- muligheder et felt, hvor forfatteren selv påpeger manglen på relevant basisviden.

Bogens pris taget i betragtning må man skuffes dels over den ringe foto-reproduk- tionskvalitet og dels over det uoverskue- lige kortmateriale, hvor for mange navne og sammenfaldende signaturer vanskelig- gør læsningen.

Anette Reenberg

Desertification: Its Causes and Conse- quences.

Compiled and edited by the Secretariat of the United Nations Conference on De- sertification, Nairobi. Pergamon Press, Oxford 1977. 448 s., figs., fotos og tab. 50,00 Dollars.

Tørkekatastrofen i Sahel-området i årene 1969-1973 udløste en voldsom interna- tional interesse for problemerne i verdens aride og semi-aride områder. Et af resul- taterne af denne interesse var FN's såkaldte ørkenkonference i Nairobi i august-september 1977. Denne bog inde- holder de 5 væsentligste baggrundsdo- kumenter for konferencen: en kortfattet oversigt samt 4 del-redegørelser med titlerne »Climate and Desertification«, »Ecological Change and Desertification«, »Population, Society and Desertification« samt »Technology and Desertification«.

Med desertifikation menes udbredelse af ørkenlignende forhold til områder uden for de egentlige ørkener. I den største del af bogen gennemgås en lang række mulige årsagsfaktorer i forbindelse med denne desertifikation, som sjældent be- står i ørkenens fremmarch over en bred front, men oftere optræder pletvist og så at sige breder sig indefra i områder uden for de naturlige ørkener. Der levnes ikke megen tvivl om, at desertifikationen pri- mært er menneskeskabt gennem indgreb i de naturlige økosystemer og i de traditio- nelle landbrugs- og græsningsudnyttelses- systemer: opbygningen af overdimensio- nerede dyreflokke fører til overgræsning, øget udbredelse og intensitet af agerbrug giver overkultivation, og træ- og busk- vegetationen ødelægges ved afbrænding og indsamling af ved til brændsel.

Denne gennemgang af årsagsfaktorer leverer måske ikke så meget nyt, på nær et interessant afsnit om en bio-klimatisk feed-back mekanisme, men den udgør nok det bredeste og lettest tilgængelige materiale om emnet, der er til rådighed i dag. Der hentes eksempel materiale fra hele verden, og der berøres mange fag- discipliner, uden at fremstillingen virker overfladisk.

Bogens svaghed er, at mulige, dybere- liggende samfundsmæssige årsager til overgræsningen, overkultivationen osv. kun er antydnet samt at de anbefalinger til en indsats mod desertifikation, der gives, dels er temmelig intetsigende og upræcist formulerede, dels til tider indbyrdes mod- stridende. Årsagen hertil må nok søges i bogens funktion som officielt FN-doku- ment og den deraf følgende utilbøjelighed til at beskæftige sig med og udtale sig præcist om videnskabeligt og politisk kontroversielle spørgsmål.

Kjeld Rasmussen

Keith Beavon: Central Place Theory: A Reinterpretation.

Longman, London 1977. 157 s., fig. og tab. 15,5 × 23 cm. 3,25 Pund.

Bogen begynder med en længere gennem- gang af gode, gamle Christaller. Dernæst følger alle de andre. Forfatteren opfatter Lösch som miskendt, delvis fordi dennes model har været beskrevet så indviklet, at ingen har forstået den. Derfor genfor- klarer forfatteren Lösch's model i en simpel grafisk form. Denne ny-löschian- ske model afprøves mod sydafrikanske observationer og viser sig at passe noget bedre end så meget andet.

Der er så mange trekanter og sekskantede i bogen, at elskere af geometri bør anskaffe den alene som følge af disses antal. For alle andre må læsning af bogen være det rene tidsspilde.

Chr. Wichmann Matthiessen

Paul A. Compton & Márton Pésci (eds.): Regional Development and Planning.

British and Hungarian Case Studies. Akadémiai Kiadó, Budapest 1976. 216 s., talr. fig. og tab. 17 × 24,5 cm. 15,00 Dollars.

Denne bog indeholder de artikler, der blev præsenteret ved et engelsk-ungarsk seminar om regional udvikling. De emner, der behandles, er følgende:

regional planlægning og regional politik.

landbrug og regional udvikling.

industri, turisme og regional udvikling.

regional udvikling og regionale problemer.

landskabets klassifikation og regional udvikling.

Bogens 19 artikler omhandler forholdene i England og Ungarn og er beskrivende snarere end problemanalyserende. Der er ikke gjort forsøg på at dække emnet; det er snarere 19 enkeltstående indlæg. Indholdet af artiklerne er traditionelt geografisk og henvender sig til videnskabsmænd. Undtagelsesvis vil anmelderen kommentere bogtrykningens standard, idet denne er så yderligtgående dårlig, at det ungariske Videnskaberne Akademi burde skamme sig.

Chr. Wichmann Matthiessen

James E. Vance, jr.: This Scene of Man. The Role and Structure of the City in the Geography of Western Civilization. Harper and Row Ltd. London 1977. 437 s., 20,5 × 24 cm. 12,70 Pund.

Bogens formål er at beskrive og forklare byers morfologi i »den demokratiske verden«. Efter en filosofisk indledning gennemgås en række bytyper, som rubriceres under overskrifter som: Den Klassiske By, Købmandsbyen, Den Industrialiserede By.

Den rigelige tekst ledsages af mange billeder og kort, og disse er kønne og ofte morsomme. Gamle billeder er jo altid sjove at se på. Ud over illustrationerne kan kun stærkt interesserede bymorfologer finde bogen oplysende. Teksten er patetisk og fyldt med floskler, og emnet behandles ganske løsrevet. Det er morfo-

logi for morfologiens egen skyld, men forfatteren kender sandelig mange byer.

Chr. Wichmann Matthiessen

Geoffrey K. Payne: Urban Housing in the Third World.

Leonard Hill, London 1977. 242 s., talr. ill., 23,5 × 15 cm., 8,00 Pund.

Det er tvivlsomt, om I-landenes urbanisering kunne gennemføres, såfremt den skulle have været finansieret med lokale eller regionale ressourcer. Den tredje verdens byer erfarer de negative aspekter af den proces, der udviklede I-landene. Derfor er det lidet ræsonnabelt at forvente en udvikling, der svarer til den, I-landenes byer her gennemløbet. En af de negative sider ved den tredje verdens urbanisering fremdrages og analyseres i denne bog: Boligsituationen for de fattigste i nogle af verdens fattigste storbyer. Forfatteren drager ud blandt folk og undersøger beboernes egne problemløsninger. Med denne bagage søger han at opstille modeller for planlægning og boligpolitik.

Bogens første tredjedel er teoretisk og behandler byvækst og boligpolitik. Hoveddelen indeholder et »case-study« fra New Delhi, og bogen afsluttes med en diskussion om, hvorledes urbaniseringen i den tredje verden kan planlægges. Det er en god, problemorienteret bog, som kan anvendes på mange niveauer.

Chr. Wichmann Matthiessen

Walther Manshard: Die Städte des tropischen Afrika.

(Urbanisierung der Erde, bd. 1). E. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Berlin 1977, X, 248 s., 104 fig., 33 tab., 28 cm.

Under hensyntagen til vore dages bygeografi med de hertil hørende modeller er der her skabt et spændende og letlæseligt værk om byerne i det tropiske Afrika. Det kan varmt anbefales måske især fordi det stærkt pointerer forskellen på de afrikanske og europæiske byer og deres sociale og erhvervsmæssige forhold. Et godt eksempel på det typisk afrikanske vises gennem Abidjan, hvis befolkning tilhører over 160 etniske grupper, og de 56% af den er ikke fra Elfenbenskysten. Ikke uden grund sammenligner forfatteren Afrikas storbyer med trykkogere: Man tænker f.eks. på Kinshasa, der nu har over 2 mill. indbyggere. Af de mange sociale innovationer nævnes blandt andre Ujamaa i omegnen af Tanzanias nye

hovedstad Dodoma, hvor urbaniseringen har ændret raceadskillelse til social lagdeling. En god tekst, der ledsages af talrige gode kort, oversigtskort og bykort.

S.B. Böcher

J. Douglas Porteous: Canal Ports.

The Urban Achievement of the Canal Age. Academic Press, London 1977. 249 s., 24 ill., 16 tabl, 7,50 Pund.

En velkrevet og veldisponeret bog om et centralt og fængslende emne: Kanalerne og deres betydning for byudvikling og industrialisering i Storbritannien, deres videre historiske udvikling i konkurrence med jernbaner og biler. Vi har her en bog, der støttet af dokumenterede facts giver en historisk-geografisk skildring af bl.a. de første faser i industrihistorien, hvor vandkraft og vandtransport var de dominerende kræfter. Vandtransporten blev på en måde skæbnesvanger for vandkraften, idet noget af det vigtigste, der transporterades ad vandvejen var kul. Det er helt spændende at læse om, hvorledes de forskellige kanalselskaber og senere jernbaneselskaber konkurrerede med hinanden og politisk intrigerede mod hinanden.

På basis af de berømteste eksempler på kanalhavne (Rundcorn, Stourport, Ellesmere Port og Goole), gives et billede af disse byers udvikling gennem kanalalderen til ca. 1835, jernbanelalderen til ca. 1913 og bilalderen, og derigennem når forfatteren frem til en model for en kanalhavn og dens udvikling, en han finder bekræftet gennem den skotske kanalhavn Grangemouth. Kanalhavnenes udseende levendegøres af kort og en række fortræffelige samtidige illustrationer og nutidige flyfotos. Alt i alt en meget anbefalelsesværdig bog. Historikeren med geografisk baggrund og geografen med historisk baggrund vil her kunne høste megen ny viden, og for bygeografer vil bogen være en guldgrube. Desuden vil den være spændende læsning for kanalentusiaster, der har sejlads på kanaler og floder som hobby, og dem er der jo især i England mange af.

S.B. Böcher

F.E. Dohrs and L.M. Sommers: World regional geography.

A problem approach. West Publishing Co. St. Paul 1976. XII + 684 s., fig. og tab., 25 cm.

Regionalgeografi lyder måske fortidigt, men denne er moderne med hovedvægt på store og mindre problemområder som middel til at forstå karakteren af de